

Den blå natur i København

Danmarks
Naturfredningsforening
København

Sortedams Sø Foto: Lisbeth S. Nielsen

Københavns havn - byens blå hjerte

Københavns Havn er et unikt byrum, hvor natur, rekreation, idræt, kulturarv og byliv mødes på vandet og langs kajerne. Men med den fremtidige udvikling og udbygning er det afgørende at sikre en bæredygtig balance mellem byens behov, natur- og miljøhensyn og fri adgang til havnens vandarealer.

Havnen er en vigtig fuglelokalitet - særligt havnens yderområder, hvor der er mest "natur": Nordhavn, Kalveboderne og Sydhavnstippen. Det gælder også for Refshaleøen, Erdkehlgraven og den sydlige del af Prøvestenen. Der er en række særligt truede arter, der yngler i havnen. Det er bl.a. digesvaler, der flere steder yngler under kajerne, bl.a. på Langelinie og i Nordhavn.

En række beskyttede padder og krybdyr er knyttet til havneområderne. F.eks. den grønbrogede tudse som findes både i Nordhavn, på Refshaleøen og på Prøvestenen.

Under vandet findes omkring 100 fiskearter og talrige muslinger, snegle og børsteorme. Her findes også ålegræs, som forhindrer at kysten vaskes væk, optager CO₂ og giver levesteder. Netop ålegræsset er meget udfordret af forurening, og derfor skal der handles nu.

Mange nyder at bade i vandet. Hvis der fortsat skal være sikkert badevand, kan der kun undtagelsesvis graves i bunden af havnen, som er fyldt med tungmetaller og giftige organiske forbindelser.

Vandet ved byen

København er en by med vand overalt: havnen, søerne, Utterslev Mose, Emdrup Sø og Damhussøen. Vandet er både et rekreativt samlingspunkt og et levested for fugle, fisk, padder, insekter og planter. Den blå natur har også en vigtig, rekreativ betydning for byens borgere.

Igennem mange årtier har både havnen og de ferske vande været udsat for en voldsom forurening. Samtidig trues de naturlige levesteder af byggeri, opfyldning og forringet vandgennemstrømning.

Vi kan dog stadig gøre meget for at forbedre vandkvaliteten og beskytte levestederne for vandlevende dyr og planter.

Utterslev Mose og søerne

Utterslev Mose består af en mosaik af naturtyper: sø, mose, skov, krat, eng og rørskov. Mosen er vigtigt fugleområde og yndet for sine rekreative muligheder.

Størsteparten af vandtilførslen til Utterslev Mose stammer fra Harrestrup Å. Herfra pumpes vandet op til Fæstningskanalen, der munder ud i mosen.

Søen i Utterslev Mose er en af landets mest forurenede med lag af sediment fyldt med fosfor, flourstoffer og tungmetaller fra historisk industriforurening. Nutidige problemer skyldes især spildevandsoverløb fra kloakker, der med klimaforandringer bliver hyppigere. Indtil man får lukket samtlige kloakoverløb, er en af mulighederne for at bringe Utterslev Mose i bedre økologisk tilstand at tilføre rent vand til mosen. Det kan man gøre ved at rense vandet fra Harrestrup Å, inden det pumpes op til mosen.

De indre søer Sankt Jørgens, Peblinge og Sortedams Sø danner en grøn-blå halvcirkel fra Vesterbro til Nørrebro over Østerbro, og er et fredet, uundværligt åndehul midt i København. Søerne er elskede rekreative områder og hjem for fugle, fisk og smådyr. Fredningen fra 1966 beskytter både søerne og deres grønne bredder med stier og træer, og det er afgørende, at al udvikling sker med respekt for denne fredede helhed. Vandet tilføres fra Utterslev Mose → Emdrup Sø → åer → søerne, og forureningen følger med. Klarere vand kræver færre kloakoverløb og opstrøms oprensning af Harrestrup Å.

Danmarks Naturfredningsforening mener:

- at der skal laves en biodiversitetsplan for havnen i samarbejde med grønne organisationer.
- at opfyld i havnen skal begrænses mest muligt for at bevare vandfladen og undgå spredning af forurening.
- at der skal sikres rolige zoner med “vild natur” i havnens randområder.
- at mulighed for at etablere fugleøer i yderområderne skal undersøges.
- at udvikling i Østhavnen skal tage hensyn til de store naturværdier på Refshaleøen og Prøvestenen.
- at vedligehold af bolværker skal ske med hensyn til fugle, der yngler og fouragerer her.
- at badevandet skal overvåges for miljøfremmede stoffer.
- at vi skal sikre renere vand i Utterslev Mose, så det når søerne i så ren stand som muligt.

Utterslev Mose Foto: Steen Winther Clausen

Danmarks Naturfredningsforening mener:

- at der skal etablere sregnvandsbassiner og grønne overflader, der kan forsinke og rense regnvand, inden det når søerne.
- at vandudskiftningen skal øges for at sikre bedre gennemstrømning.
- at overløb fra kloakker skal ved skybrud skal begrænses gennem separat kloakering.
- at søerne skal tilføres flere vandplanter, flydeøer og naturlig beplantning langs bredderne.
- at kanterne skal beplantes som ved St. Jørgens sø og søbunden skal forbedres med grus og sten.
- at der skal etableres afskærmede ynglepladser, flydeøer samt alternative ynglepladser til skarver og andre fugle f.eks. i Nordhavn for at mindske presset på søerne.

Sydhavnstippen Foto: Lars Fabricius

Spørg din politiker

Om havnen

- Vil du arbejde for en samlet biodiversitetsplan for havnen?
- Vil du støtte et stop for yderligere opfyld?
- Hvordan vil du sikre, at rolige områder bevares og udvides med fugleøer?

Om Utterslev Mose

- Vil du arbejde for at sikre renere vand i de Københavnske åer og søer. For tiden er det et populært standpunkt at ville åbne Lygte Å og Ladegårdsåen, men hvad nytter det at åbne åerne, når de bare bærer forurenet vand gennem byen?

Om søerne

- Hvordan vil du sikre bedre vandkvalitet i de indre søer?
- Vil du støtte, at der bliver mulighed for flere vandplanter, flydeøer og beplantning langs bredderne?
- Vil du arbejde for flere uforstyrrede ynglezoner for skarv og andre fugle?

Det blå København generelt

- Hvordan sikrer vi en balance mellem byudvikling, rekreation og natur i havnen og søerne?
- Vil du støtte en langsigtet strategi for at gøre det blå København renere, rigere på liv og mere menneskevenligt?

Fugleøen i Sortedams Sø Foto: Lisbeth S Nielsen

**Beskyt havnen, søerne og mosen, så
mennesker, dyr og fremtidige generationer kan
trives**

Web: koebenhavn.dn.dk/
Mail: koebenhavn@dn.dk

